

בבית הדין הצבאי לערעורים

בפני :

אל"ם ארז פורת - שופט

בעניין :

התובע הצבאי הראשי – המערער (ע"י ב"כ, רס"ן אלון הראל ; סגן שרון גידלביץ')

נ ג ד

XXX/ח טור' ד' י' – המשיב 1 (ע"י ב"כ, סגן שיר איתן)

XXX/ח טור' ע' ד' – המשיב 2 (ע"י ב"כ, סרן עומר קנובלר)

XXX/ח טור' ד' ה' – המשיב 3 (ע"י ב"כ, עו"ד שגיא גרינפלד ; עו"ד יהונתן דנה)

ערעור על החלטה של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוטי חיל האוויר שניתנה בתיקים ח"א (מעצרים) 1/16 ; ח"א (מעצרים) 2/16 ; ח"א (מעצרים) 3/16 (אל"ם מאיה הלר – הנשיאה) ביום 1.1.2016. הערעור נמחק.

ה ח ל ט ה

1. התביעה הצבאית ערערה על החלטת בית הדין קמא, בה דחה את בקשתה להאריך את מעצרו הממשי של שלושת המשיבים, בשלושה ימים, לצורכי חקירה, והורה חלף זאת, כי יועברו למעצר פתוח.

2. המשיבים הובאו לדיון המעצר בעניינם ביום שישי, כשהיו נתונים במעצר כ-12 שעות, אחר ששוטרי משטרת ישראל ערכו חיפוש ברכב בו שהו בסמוך לחצות הלילה ביום חמישי, ומצאו חומר החשוד כסם מסוכן, במשקל ברוטו, מצטבר, של 14.5 גרם. מעצרו של המשיבים התבקש לצורך חקירתו, כשמתווה החקירה והפעולות שבדעת החוקרים לבצע, הוצגו לערכאה קמא בדו"ח סודי. בא כוח התביעה ציין במהלך הדיון בבית הדין קמא כי לאור השלב בו נמצאת החקירה "יש חשש לשיבוש שבסופו של דבר מתגבר נוכח שחרורם של החשודים ליחידה אחת". עילת מעצר זו שעניינה שיבוש הליכים לא פורטה בבקשת המעצר הכתובה שהוגשה לבית הדין.

הוברר עוד כי המשיבים הובאו לבית הדין קמא בצוותא, בלא שהופרדו עד שעת הדיון בעניינם.

3. אחר שמיעת עדותה של חוקרת המשטרה הצבאית ועיון בחומר החקירה, החליטה הערכאה קמא כי החשודים יועברו, לאלתר, למעצר פתוח. צוין כי היקף החשדות הינו "לשימוש והחזקת סם מסוכן חד פעמי בנסיבות אזרחיות" שאינו מצדיק את מעצרו הסגור. לעניין החשש לשיבוש הליכי חקירה ציין בית הדין קמא כי ניתן יהיה למונעו ב"הבהרה לחשודים כי אם יבצעו פעולות שיבוש חקירה יהיו חשודים בעבירות נוספות", עוד הובהר לחשודים ש"אסור להם ליצור כל קשר עם החשודים האחרים בפרשה זו".

4. משניתנה החלטה זו, ביקשה התביעה את עיכוב כניסתה לתוקף עד מוצאי שבת, כדי לערער עליה. בית הדין קמא ביקש כי הצדדים יבחנו אם ניתן לקיים דיון בערעור במוצאי שבת. עוד טרם שהושלמה הבדיקה, החליט בית הדין קמא, מפאת השעה המאוחרת ביום שישי, שלא לעכב את כניסת ההחלטה בעניין מעצרו של המשיבים, לתוקפה, תוך שהוטעם כי עיכוב כמבוקש יביא לסיכול הבקשה. המשיבים הועברו, אפוא, למעצר פתוח.

5. בדיון בפני עתרה התביעה למעצרו הממשי של המשיבים. נטען כי ביחס למשיב הראשון חומר הראיות מעלה חשד לשימוש בסם מסוכן אף מעבר לאירוע בו נעצר, וכי לגבי המשיבים כולם מתקיים חשש לשיבוש החקירה המצדיק כשלעצמו, את מעצרו הממשי. התביעה אישרה כי אין בידה ראיות לשיבוש ממשי בו נקטו המשיבים או למעשים מתוכננים שאופיים שיבוש החקירה, אולם טענה כי מאחר שנחקרו בפרשה מספר מעורבים, מתקיים "חשש טבוע" לשיבוש החקירה. לעניין זה הופנתי לבש"פ 11109/03 **שקארנה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח(2), 350 (2004) העוסק על-פי הנטען, באותו חשש טבוע.

6. עוד טענה התביעה כי הערכאה קמא נמנעה, שלא מטעם מוצדק, לעכב את כניסת החלטתה בעניין המעצר לתוקפה. צוין כי השיקול שעניינו סיכול ההחלטה אינו אמור להוות נתון רלוונטי עת מתבקש עיכוב כניסת החלטת המעצר לתוקפה.

7. המשיבים עתרו לדחיית הערעור. נטען כי חומר החקירה שהוצג לימד על חשד למעשה שימוש אחד בסם מסוכן, שברגיל, אינו מקים עילה למעצר ממשי, וכי אין מאריכים מעצרו של חשוד "על סמך סיכוי שיתקבלו עוד ראיות". המשיבים סבורים כי החלטת הערכאה קמא מאוזנת, ונטלה בחשבון את "סד הזמנים" בשל קיום הדיון זמן קצר אחרי מעצרו ולפני כניסת השבת, והעובדה כי החקירה טרם הושלמה. לעניין עילת החשש לשיבוש הליכים, צוין, כי התביעה לא הציגה כל ביסוס ראיתי לחשש מסוג זה וכי אין די בעובדה כי בפנינו מספר מעורבים שנחקרים באותו עניין, בכדי לבסס חשש כאמור.

8. אחר שמיעת הערעור, בעקבות הערותיי, חזרה בה התביעה מערעורה לגבי מעצרו של המשיבים, והסכימה כי יוותרו במעצר פתוח. חרף כך התבקשתי להעמיד "הלכה על מכוונה" לעניין הימנעות מעיכוב ביצוע החלטת מעצר, בנסיבות שפורטו.

עיכוב החלטה על שחרור ממעצר

9. סעיף 243(ב) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, קובע כי אם החליט בית הדין שלא להיעתר לבקשת מעצר "והתובע הצבאי הודיע, במעמד מתן ההחלטה, על רצונו לערער עליה... רשאי השופט לצוות על השתיית שחרורו של הנאשם... לתקופה שלא תעלה על 48 שעות; לעניין זה לא יבואו שבתות ומועדים במניין השעות" (השוו סעיף 55 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1966). על-פי ההלכה הפסוקה

"ראוי לבית משפט של מעצרים לאפשר לערכאת הערעור להעביר את החלטתו תחת שבט ביקורתה, ועליו 'לשקול היטב-היטב' שעה שמסרב הוא לבקשת המדינה לעשות שימוש בסמכות לעכב את החלטתו" (בש"פ 509/12 **מדינת ישראל נ' פלוני** (טרם פורסם, 17.4.2012)).

דחיית בקשה לעיכוב שחרור ממעצר מוצדקת למשל,

"בהתקיים טעמים הומניטריים מיוחדים שיש בהם כדי להפוך את הפגיעה הכרוכה במעצר לקשה ופוגענית במיוחד, או כאשר על פני הדברים אין נראית כל עילת מעצר או כאשר התשתית הראייתית נגד הנאשם היא כה חלשה עד כדי היותה מופרכת" (בש"פ 11271/03 **מדינת ישראל נ' אלפרון**, פ"ד נח(2) 406 (2003)).

אף פסיקתו העקבית של בית דין זה היא כי:

"מקום בו התביעה מודיעה כי בכוונתה לערער על שחרור ממעצר, ראוי לעכב את השחרור לפרק זמן קצר פן יסוכל הערעור" (ע"מ/38/12 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' וורונצוב** (2012)).

ויפים הם הדברים גם עת מוחלט על העברת חשוד או נאשם ממעצר ממשי למעצר פתוח (ע"מ/9/05 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' דרמון** (2005)).

10. ראיתי לשוב ולפרט את ההלכות הנוגעות לעיכוב ביצוע שחרור ממעצר המתייחסות לבקשות הנשמעות באופן תדיר בפני בתי הדין המחוזיים.

11. משחזרה בה התביעה מערעורה לגבי שאלת המעצר, מתייטר הצורך להידרש בפירוט לשאלת עיכוב השחרור ממעצר, בנסיבות העניין. כל שאציין הוא שגם אם הייתה הערכאה קמא מעכבת את כניסת החלטתה לתוקף עד מוצאי שבת או אף יום ראשון בבוקר, כבקשת התביעה, לא היה בכך כדי לסכל את החלטתה לעניין המעצר שהתבקש עד יום שני. בשולי ההחלטה, ראיתי להעיר כי פרשנותה של התביעה

לעילת המעצר שעניינה חשש לשיבוש הליכי חקירה ככזו שניתן להסיקה אך מעובדת מעורבות מספר חשודים בחקירה, אינה הפרשנות הנוהגת בפסיקה. ההחלטה אליה הופנתי בבש"פ שקארנה הנ"ל אף אינה תומכת בפרשנות שנטענה בפניי. על-פי ההלכה הפסוקה, החשש לשיבוש הליכי החקירה צריך להילמד מחומר הראיות הקונקרטי, עליו להיות ממשי ו"אין די בחשש בעלמא או בחשש ערטילאי משולל ביסוס בחומר הראיות" (בש"פ 2904/10 צ'רני נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 18.4.2010). אדגיש, כי אם בקשת המעצר נסמכת על העילה שעניינה החשש משיבוש החקירה, פשיטא שיש לציין עילה זו בבקשת המעצר הכתובה, המוגשת לבית הדין, ולטעון לביסוסה הראייתי בחומר החקירה. זאת ועוד, אם סבורה התביעה שאכן מתקיים חשש לשיבוש החקירה ראוי כי רשויות החקירה יונחו לנהוג בהתאם ויעשו למניעת השיבוש באמצעים הנתונים להם, בשלבים שלפני קיום הדיון בבית הדין.

ניתנה והודעה היום, ח' בשבט התשע"ו, 18 בינואר 2016, בלשכה ותועבר לצדדים על ידי מזכירות בית הדין.

ארז פורת, אל"ם
שופט בית הדין הצבאי
ל ע ר ע ו ר י ם

חתימת המגיה: _____
העתק _____
נאמן _____
למקור _____
סרן _____
עזר _____
עוזרת _____
משפטית _____
תאריך: _____